

Film i Skånes yttrande avseende SOU 2025-24-Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland (nedan refererad till som Filmutredningen)

Sammanfattningsvis välkomnar Film i Skåne utredningens förslag om ökad finansiering av svensk film. Filmutredningen är väl underbyggd och visar att stödet till svensk film har urholkats på ett alarmerande sätt de senaste åren. Vi kan konstatera att Sverige halkat efter, främst i en nordisk, men även i en europeisk kontext när det gäller statligt stöd till filmen; från en mellanposition till att vara i den absoluta botten. Film i Skåne ser det som helt nödvändigt att resursförstärka filmen i Sverige på minst den nivå som Filmutredningen föreslår.

Tydligare nationella filmpolitiska mål

Film i Skåne anser att Filmutredningens förslag om att smala av de filmpolitiska målen, och därmed också förändra uppdraget för Svenska Filminstitutet, riskerar att försvaga samverkan mellan stat och region och potentiellt minska filmens genomslag och betydelse för andra samhällsområden.

Såsom Film i Skåne ser det förflyttar filmutredningen perspektivet från en nationell filmpolitik, där olika offentliga och privata aktörer kan kroka arm kring filmens breda betydelse och samhällsnytta, till en statlig filmpolitik enbart fokuserad på själva filmen och publiken. Ur ett regionalt perspektiv, där filmens förankring alltid byggt på ett bredare syfte, förloras incitament för samverkan mellan region och stat i och med en mer inåtblickande statlig filmpolitik och riskerar genom sitt signalvärde även att minska engagemanget för filmen regionalt.

Film i Skåne vill främst ta upp två aspekter på de nya målen.

I Filmutredningens förslag till nya mål saknas tidigare skrivningar om att film ska utvecklas och produceras i olika delar av Sverige. Detta har haft ett viktigt signalvärde och bidragit till ökat regionalt engagemang för filmen vilket riskerar att försvagas om statens ambition på området minskar. Det kan både handla om minskade resurser till externa aktörer som att avdela interna personalresurser.

Filmutredningens förslag saknar mål för barn och unga. Hos filmregionerna finns ett gediget arbete med film för barn och unga med lång historia. Det handlar om hela kedjan av arbete från film i skolan, där barn och unga lär sig förstå och använda filmens språk, till den avancerade talangutvecklingen för film, där unga och talangfulla ges möjlighet att pröva sina vingar, med målet att etablera sig som kreatör inom filmbranschen. Otaliga är exemplen där det arbete som genomförs runt om i landet gett resultat i att nya röster inom filmen kan etablera sig. Svenska Filminstitutet har genom åren varit helt avgörande för denna utveckling i sin roll som självklar ledare, sammankallande, kunskapsamlare och samarbetspartner i olika projekt. Om Svenska Filminstitutets uppdrag inte längre ska omfatta detta försvagas det filmpedagogiska arbetet även ute i landet. Filmutredningen pekar på att ansvaret för de filmkulturella frågorna och stöden borde ligga på andra aktörer såsom Statens kulturråd eller

vara en del av utbildningspolitiken. Resultatet och erfarenheterna av överföringen 2011 av stödet till Regionala resurscenter från Svenska Filminstitutet till Statens kulturråd i samband med införandet av kultursamverkansmodellen, innebar inte att filmen stärktes. Tvärtom skapades otidighet kring rollfördelning vid uppföljning och vad som egentligen ingick i stödet.

Film i Skåne föreslår att nya filmpolitiska mål också ska omfatta barn och ungas kunskaper om film / eget skapande samt att utveckling och produktion av värdefull svensk film sker kontinuerligt och i olika delar av Sverige.

En ny filmfond med finansiering från visningsledet

Film i Skåne är positiv till filmutredningens förslag till en ny filmfond som komplement till konsulentordningen. Mycket kvarstår dock kring viktning och styrning mellan de olika stöden och inflytande från olika bidragsgivare på utformningen. Vid upprättande av riktlinjer för en ny filmfond anser Film i Skåne att det viktigaste är att skapa förutsägbarhet för producenten.

Film i Skåne är också mycket positiv till förslaget om att stöd ska kunna omfatta insatser till branschgemensamma initiativ som rör kompetensförsörjning. Film i Skåne vill särskilt lyfta Yrkesnämnden för Film och TV och behovet av att säkra det fortsatta arbetet kring detta.

Sänkt moms på biobiljetter

Film i Skåne är positiv till sänkt moms på biobiljetter utifrån att det likställer biobesöket med andra kulturevenemang men tror inte att det kommer att ha någon direkt påverkan på biljettpriser eller antalet biobesök.

Ett reformerat produktionsincitament

Film i Skåne välkomnar en omgörning av dagens produktionsincitament. Nuvarande ordning med en först till kvarn-princip i kombination med ett incitamentstak har lett fram till en kaosartad, rättsosäker situation där endast de med tekniska och ekonomiska muskler kunnat ansöka framgångsrikt.

Förfarandet, tillsammans med att potten för stödet har varit begränsad, har i praktiken inneburit att stödet varit ointressant för större internationella projekt. I ett flertal länder finns inget tak för incitamentet; inflödet av kapital utifrån har varit 3 till fyra gånger större än det som betalats tillbaka, varför man har betraktat produktionsincitamentet inte som ett kulturstöd utan som en näringspolitisk stimulans till filmbransch och filmnära tjänster. För att produktionsincitament ska attrahera internationella filminvesteringar krävs förutsägbarhet och liknande premisser som finns på andra platser i Europa och världen.

Film i Skåne anser att internationella projekt som söker borde hanteras utanför filmfonden i separat ordning utan tak för insats samtidigt som den nya fondens resurser borde fredas till inspelningar och projekt där det finns ett svenskt ägande av rättigheter.

Medfinansieringsavgift för strömningstjänster

Film i Skåne ställer sig positiv till förslaget om avgifter på streamers och att denna avgift används för finansiering av svensk film och specifikt den nya filmfonden. Film i Skåne har länge påtalat att Sverige borde utnyttja den möjlighet som EUs AVMS-direktiv ger för att säkerställa

att även globala streamers är med och bidrar till utveckling och produktion i Sverige. Nivån på avgift som Filmutredningen föreslår är låg i jämförelse med andra europeiska länder och Film i Skåne anser att en avgift bör ligga på minst den nivå som föreslås i Filmutredningen.

Ett nationellt filmarvscentrum

Film i Skåne delar Filmutredningens åsikt om vikten av att få på plats en ny plikttag för att säkra bevarandet också av det som idag inte produceras med stöd av Svenska Filminstitutet eller genom Sveriges Television.

Filmutredningens förslag att inrätta ett nytt nationellt filmarvscentrum är bra. Med det nystartade nätverket Filmarv & arkiv för södra Sverige vill Film i Skåne framhålla de initiativ som görs för att levandegöra filmarvet också utanför de nationella institutionerna. Film i Skåne förordar en inkluderande dialog och möjlighet till incitament för samarbete och därmed stärka filmen som en självklar del av kulturarvet i hela landet.

Filmutbildningar

Filmutredningen beskriver fältet för filmutbildningar och konstaterar att det bara finns två konstnärliga utbildningar på högre nivå i Sverige. Film i Skåne anser att det borde tillskapas en branschnära tredje nationell filmutbildning på universitetsnivå, inriktad på personregi och berättande, förlagd till Universitet i Lund inom Teaterhögskolan i Malmö och ser synergier med att låta en ny utbildning ske tillsammans med dagens skådespelar- och dramatikerutbildning.

För Film i Skåne AB

Ralf Ivarsson, VD

Anna Nordström Carlsson, Ordf